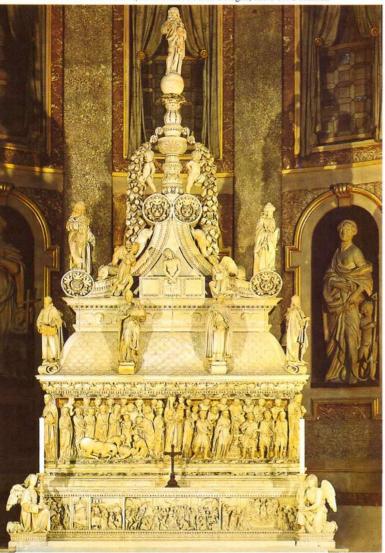

NICCOLÒ DELL' ARCA, Oplakivanje Krista. Bologna, Santa Maria della Vita

New Yorku. Piše pjesme koje ilustrira vlastitim crtežima.

LIT.: A. Genau, Virgilije Nevjestić (katalog), Zagreb 1970. – M. de Micheli, Virgil Nevjestić (katalog), Milano 1971. – A. Čelebanović, Virgilije Nevjestić (katalog), Beograd 1974. -B. Gheerbrant, Virgil (katalog), Pariz 1975. - Č. Kisić, Virgilije Nevjestić (katalog), Bugojno 1984. - Ž. Sabol, Virgilije Nevjestić-Virgil (katalog), Šibenik 1985. Karaman, Virgilije Nevjestić (katalog), Banja Luka 1986.

NICCOLÒ DELL' ARCA, Raka Sv. Dominika. Bologna, crkva Sv. Dominika

Bostonu, Tokiju, Firenci, Londonu, Rimu, Hagu, Bruxellesu, Vancouveru i NICCOLÓ DELL' ARCA, tal. kipar (vjerojatno Dubrovnik, oko 1435 — Bologna, 2. VII. 1494). Nadimak Dell' Arca dobio je po svojemu najvažnijem djelu, raci (tal. arca) Sv. Dominika. U dokumentima se još spominje kao Nicolaus de Apulia, Nicolaus quondam Antonii de Apulia, Nicolaus de Bari de la Puglia, a u jednome dokumentu iz 1493. kao Nicolo de Ragusa. Suvremeni kroničari (Borselli, della Tuata, Prelormo, Lamo) redovito ga nazivaju Niccolò Dalmata ili Schiavone. Pretpostavlja se da je Nikola, sin Antuna, bio rodom iz Dubrovnika te da je u mladosti došao u Bari i tu boravio do odlaska u Bolognu, gdje se prvi put spominje 1463. Možda je prije toga boravio u Veneciji gdje F. Sansovino (1581) spominje kao njegov rad jedne Jaslice od bojene terakote u crkvi San Spirito dell' Isola (nisu očuvane). God. 1469. N. je sklopio ugovor za dovršenje Rake Sv. Dominika (Arca di San Domenico) u crkvi toga sveca u Bologni. Sarkofag su dva stoljeća prije započeli Niccolò Pisano i njegov učenik Fra Guglielmo, a N. je imao načiniti pokrov koji je bio gotov 1473. Izveo ga je u obliku krova s vijencem i volutnim zabatom bogato ukrašenim skulpturama; predvidio je osamnaest svetačkih kipova ali je za života ostvario četrnaest (tri neposredno nakon Nikoline smrti radi mladi Michelangelo, a jedan G. Cortellini). Među njima se ističu četiri Evanđelista, Sv. Florijan, Sv. Franjo, Sv. Dominik, Sv. Vital, Sv. Agrikola, mrtvi Krist i Bog Otac. Po skulptorskim vrijednostima, originalnosti osjećaja za formu i osebujnom realizmu ubrajaju se među važnija ostvarenja renesansne umjetnosti u Italiji.

> Drugo Nikolino veliko djelo je grupa Oplakivanje Krista u crkvi Santa Maria della Vita u Bologni (terakota, izvorno polikromirana, signirano: »Opus Nicolai di Apulia«); sastoji se od šest likova u naravnoj veličini: tri Marije, Ivana i Josipa iz Arimateje raspoređenih u polukrugu oko ležećega Krista. Kompozicija je koncipirana vrlo realistički, puna je ekspresivne dramatike, nabori odjeće su smjelo prenaglašeni a lica iskrivljena od bola. Grupa se iz stilskih razloga datira u vrijeme oko 1490 (Gnudi), premda se u jednome neizravnom dokumentu kao godina njezina nastanka spominje 1463. Manja djela Niccolòa dell' Arca jesu Madonna di Piazza na pročelju komunalne palače (terakota 1478), orao (terakota) nad portalom crkve San Giovanni in Monte, poprsje Sv. Dominika u crkvi Sv. Dominika, sve u Bologni i mramorni kip Ivana Krstitelja, spomenut u kiparevoj oporuci, danas u dvorcu Escorial u Madridu. – Unutar stilskih okvira skulpture tal. quattrocenta osebujni izraz Niccolòa dell' Arca tumači se, za njegova ranija djela (Evanđelisti s rake Sv. Dominika), poznavanjem kasnogotičke burgundske skulpture (Claus Sluter) i djelomično oslanjanjem na iskustva A. Verrocchia, a ekspresivnost Oplakivanja ima uzor u ostvarenjima ferrarske slikarske škole (F. Cossa i E. Roberti djeluju u Bologni 1470 - 86).

> LIT.: C. Gnudi, Niccolò dell' Arca, Torino 1942. - V. Foretić, Porijeklo Nikole dell' Arca, Prilozi - Dalmacija, 1954. - P. Toesca, On Niccolò dell' Arca, Art Quarterly, 1956, 19. -P. Belli-D'Elia, Niccolò dell' Arca: aggiunte e precisazioni, Commentari, 1964, 1. - R. Silvestri Baffi, Lo scultore dell' Arca Niccolò di Puglia, Galatina 1971.

> NICZE, Ivan Firentinac, tal. rezbar, djelovao u Zagrebu na prijelazu XV/XVI. st. Neki se njegovi radovi spominju u Zagrebu već 1499. God.